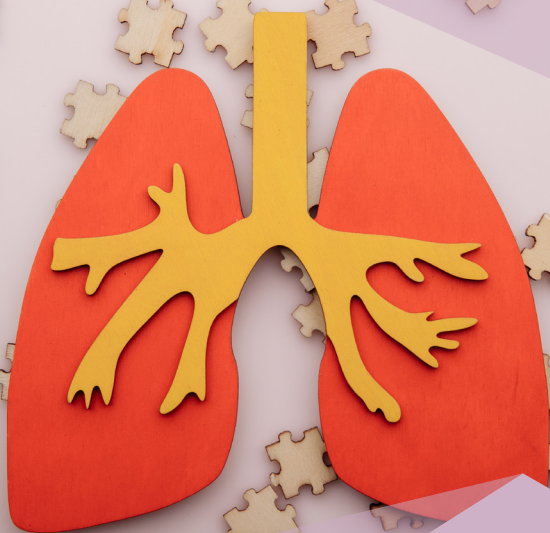

PRŮVODCE PACIENTA: **SARKOIDÓZA**

EDUKAČNÍ MATERIÁL PRO PACIENTY ◀.....

FAKULTNÍ NEMOCNICE®
OLOMOUC

Sarkoidóza je onemocnění nejasného původu se širokým spektrem projevů, kdy dominují respirační (dechové) potíže a postižení tkání granulomatózním zánětem – chronický zánět, při kterém se tvoří zrníčka.

■ PŘÍČINY

Nejsou dosud objasněny. Vzniká nejspíše na podkladě dlouhodobé antigenní stimulace imunity (navozuje produkci protilátek), přičemž vyvolávající noxa (škodlivina) není známa. Postiženy obvykle bývají plíce, nitrohruďní mízní uzliny, drobné klouby, kůže, játra, oči, vzácně srdce.

■ PROJEVY SARKOIDÓZY

Akutní rychlá forma nemoci - horečka, kašel, bolesti kloubů, kožní příznaky, únava, hubnutí, zvětšení nitrohruďních uzlin.

Chronická dlouhodobá forma nemoci - pozvolně nastupující dušnost, kašel.

■ LABORATORNÍ VYŠETŘENÍ

U sarkoidózy se sleduje přítomnost zánětlivých parametrů v těle jako CRP, sedimentace erytrocytů. Dále se vyšetřují jaterní testy, zvýšení hladiny kyseliny močové a zvýšení hladiny vápníku v krvi a moči. Do palety vyšetření spadá i vyšetření enzymů, které mohou prokázat aktivitu onemocnění např. enzym konvertující angiotenzin (sace) .

■ LÉČBA

Léčba onemocnění je individuální, probíhá podle provedených výsledků vyšetření a klinického stavu pacienta. Nemoc v počátečních stádiích může někdy i sama odeznít. V pokročilejších stádiích je terapie potřebná. Při bolestivém otoku kloubů dolních končetin se podávají nehormonální protizánětlivé léky např. ibuprofen, nimesulin.

Hormonální terapie inhalační a lokální nemá obvykle závažnější nežádoucí účinky. Při poruše plicních funkcí a pokročilejším onemocnění jsou potřebné systémově podávané kortikosteroidy. Jsou to léky hormonální povahy, které se podávají obvykle 6 - 24 měsíců. U léčby kortikosteroidy (tabletky, injekce) musíte počítat s jejich možnými vedlejšími účinky. Rozsah vedlejších účinků je zcela individuální.

■ NEŽÁDOUCÍ ÚČINKY KORTIKOSTEROIDŮ

Zvýšená chuť do jídla se zvýšením tělesné hmotnosti. Nahromadění tuku na trupu a krku, měsíčkovitý obličej. Může dojít ke zhoršení nebo vzniku cukrovky, zvýšení tlaku, zvýšení nitroočního tlaku, k otokům, ke ztenčení kůže, řídnutí kostí, k nedostatku draslíku. V důsledku zvýšeného vyplavování draslíku je nutná substituce = náhrada draslíku. Někdy bývají zažívací potíže, nevolnost, pálení žáhy, bolesti břicha apod. Proto lékaři vždy sdělte všechny vaše choroby a léky které užíváte.

■ PŘEDCHÁZENÍ NEŽÁDOUCÍCH ÚČINKŮ

Vyhýbejte se slunění, nadměrné námaze, prochlazení, infekcím a konzumaci alkoholických nápojů. Toleranci léčby kortikosteroidů kontroluje praktický lékař pravidelným odběrem krevního obrazu, jaterních testů a minerálů (Na, K, Cl), hodnot krevního cukru a měřením krevního tlaku.

■ UKONČENÍ LÉČBY

Rozhoduje dle vývoje nálezů lékař. Kortikoidy je třeba snižovat velmi pozvolně, jednak kvůli nežádoucím projevům z náhlého ukončení tohoto hormonálně působícího léku a jednak kvůli riziku návratu onemocnění.

■ ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL

Při hormonální léčbě je důležitá dieta, protože pacienti mají sklon k nadváze. Pravidelně jezte 5-6x denně menší porce jídla. Omezte příjem kuchyňské soli, tuků a cukrů. Zvyšte konzumaci potravin s velkým obsahem draslíku v ovoci a zelenině (brambory, banány, meruňky, pomeranče).

■ PREVENCE PÁDU

Noste pevnou, neklouzavou obuv. Neváhejte a v případě nejistoty při chůzi zvoňte na sestru. Rádi vás doprovodíme na toaletu či k umyvadlu. Pád komplikuje vaši léčbu.

■ TEKUTINY

Vypitím 2-3 litrů tekutin si podporujete lehčí odkašlávání hlenu i pravidelnou stolicí. Během dne střídáme tekutiny - ovocné či bylinné čaje, vodu, 30% ovocné džusy, zeleninové šťávy.

■ REHABILITACE

Přiměřená pohybová

aktivita je nedílnou součástí léčby. Je možné zajistit specializovanou rehabilitaci vedenou erudovaným rehabilitačním pracovníkem.

■ NEKOUŘENÍ

NEKOUŘENÍ je jedna z hlavních podmínek léčby. Protikuřácká linka: 844 600 500 radí kuřákům, jak přestat kouřit. V případě neúspěchu odvykání kouření se můžete objednat v protikuřácké poradně. Seznam všech protikuřáckých poraden a další informace najdete na www.slzt.cz

■ PROTIKUŘÁCKÁ PORADNA

Najdete na plicní ambulanci FN Olomouc, jedná se o specializované pracoviště lékaře, sestry a psychologa. Telefon naleznete na zadní straně.

■ PROPUŠTĚNÍ Z NEMOCNICE

Pacient je při propuštění seznámen s výsledkem vyšetření a s dalším postupem léčby. Dostáváte propouštěcí lékařskou zprávu pro praktického lékaře.

DOPORUČENÉ ZDROJE INFORMACÍ:

Kolek V., Kašák V, Vašáková M. a kol.: Pneumologie. Maxdorf Jessenius, Praha 2011,552s. ISBN 978-80-7345-255-1

prof. MUDr. Vítězslav Kolek Dr.Sc Co je sarkoidóza a jak s ní žít, Solen 2012.20s.

Kamil Krofta VI. Pneumologie .Triton 2005.279s.

ZPRACOVALA:

Mgr. Magda Lépová

ODBORNÝ GARANT, KONZULTANT:

MUDr. Petr Jakubec, Ph.D.

ILUSTRACE:

public.fnol.cz, www.obrazky.cz

KONTAKT:

Fakultní nemocnice Olomouc Klinika plicních nemocí a tuberkulózy

Zdravotníků 248/7, 779 00 Olomouc

tel.: +420 588 411 111

e-mail: info@fnol.cz

www.fnol.cz

Ambulance (PLIC)

Po-Pá 7:00 – 15:30 hod.

tel.: +420 588 443 561

Edukační sestra

Monika Raková

tel.: +420 588 44 3561, 5325

Po ordinační době ambulance v případě potíží

ODD. URGENTNÍHO PŘÍJMU:

tel.: +420 **588 442 653**